

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quarta. An concursus Dei cum Causis secundis, seu liberis, seu necessariis sit determinatus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

concurrit cum causa secunda actualiter, quod concursus secundum Etymon importat, tunc causa secunda necessario debet agere, quia alioquin non esset concursus, sed simplex efficientia; in concursu enim semper debet esse, cui concurratur; Si dicatur autem, Concursum tunc agere, quando causa secunda seipsam determinat, nihil dicitur, quia illa determinatio est aliquis effectus causae secundae, ergo non potest hunc habere, nisi Deus concurrat. Si etiam accipiatur alia via, quod tunc concurrat Deus, quia videt causam secundam se determinatam ad agendum, non evadit difficultas, quia omnis causa, habito actuali Dei concursu se determinat ad agendum, ita, quod seipso nequeat agere, nec se determinare ad agendum, imò sic videtur in Dei scientia causam secundam non posse agere absque concursu. Verè res perdifficilis, melior credo quod solutio non sit, quam captivare intellectum. Una adhuc alia restat difficultas hic explicanda, pro qua sit

QUAESTIO V.

A qua Causa proveniat determinatio Effectus, quoad speciem, & etiam quoad Individuum.

I.
Res est intricata.

Intricatissima haec est quaestio, quae aequalem difficultatem apud omnes habet, quomodo concursus Dei explicent; Sensus ejus est, quando Ignis producit alium ignem, qui vocaretur ignis A, quisnam determinet ignem, ut producat alium ignem, quae determinatio vocatur secundum speciem, & quis determinet, ut producat ignem A potius, quam ignem B. C. vel D? cum omnes illos, & quodammodo infinitos producere possit, similiter currit difficultas de causa libera, quae determinat seipsam ad amorem proposito objecto Amabili, quod tamen eliciat postmodum magis Amorem M. quam N. O. vel Z, unde provenit? quae sunt determinationes quoad individuum, quia praecise nihil aliud respiciunt, quam nudam haecceitatem. In qua Materia Plures sunt sententiae, aliqui enim hanc determinationem adscribunt rerum ordini, aliqui tempori, alii circumstantiis, alii ipsis Causis secundis. Alii aliter; Ego tamen

II.
Quomodo causa naturales determinentur.

Dico I. Quando causae secundae naturaliter agentes sunt indeterminatae ad plures species effectus, tunc secundum speciem determinantur ad unum certum per concusas, vel concurrentes dispositiones. Ita colligitur ex Scoto I. d. 3. q. 7.

Probatur cum Eodem. Quia materia suscipit potius hanc formam A, quam formam B, quia habet concusas, quae sunt naturae producere formam A potius, quam formam B. Item intellectus nunc producit hanc potius intellectionem, quam illam specie differentem, ex hoc, quod hoc objectum concurrat cum eo, & non aliud: Similiter Sol producit, & concurrat modo ad producendum hominem, & modo ad taurum, vel canem, quia jam determinatur per hominem, jam per taurum, vel canem; Deinde in lacte producit dulcedinem, in absyrtio amaritudinem, quia jam

determinatur per hanc concusam, jam per illam, ergo quotiescunque causae naturaliter agentes sunt indeterminatae ad plures species effectus producendos, tunc quoad speciem determinantur per suas concusas, & concurrentes dispositiones.

Dico 2. Causa secunda naturales, quae non sunt indeterminatae ad plures species effectus, determinantur per se ipsas, quoad speciem effectus. Haec etiam est communis.

Probatur. Quia ignis, habitis omnibus requisitis ad agendum, ex se est sufficiens, ut agat, ergo ex se est determinatus ad speciem effectus sui. Nota autem, dum dico, quod causae naturales se determinent ad suos actus, me non velle aliud, quam, quod ex se sint determinatae, eo ipso etenim, quod ignis existat in rerum natura, extra suas causas virtute naturali agit, ut alium ignem producat, ergo est ex se determinatus ad producendum alium ignem, similiter discurrere, & dic de aliis causis.

Dico 3. Causa secunda libera determinat se ipsam, quoad speciem actus sui.

Probatur. Quia per hoc distinguitur causa libera a necessaria, quod illa possit, proposito objecto, agere & non agere, imò si objectum sit indifferens, illud amare vel odire, haec verò necessario agat positus omnibus requisitis ad agendum, ergo quod modo agat, modo non, modo amore, modo odium eliciat, in ipsam causam secundam liberam refundendum est.

Dico 4. Determinatio effectus, quoad individuationem causae secundae tam liberae, quam necessariae a sola Causa Prima provenit. Ita Scotus communiter & Recentiores Contra Thomam, Fabrum, Franciscum de Raconis, Vasquezem, & alios.

Probatur primò: Si causa secunda posset seipsam determinare, quoad individuum effectus, non esset ratio, cur effectus semel destructus, naturaliter non posset iterum produci, ergo necessario dicendum est, determinationem istam dependere à Deo: probatur ant. Quia effectus semel productus & destructus, tam à nihilo distat, quam ille, qui nunquam fuit productus, est quae tam possibilis, ut iterum sit, ac si nunquam fuisset, ergo si secunda posset se determinare, quoad individuum, deberet etiam posse naturaliter reproducere effectum semel jam corruptum, quia posset se ad illum determinare, ergo, quod naturaliter fieri non possit, signum est, quia causa secunda nequit se determinare, quoad individuationem.

Probatur secundò Ad hominem, Quia Nihil congruentius potest assignari, quod determinet causam secundam, quoad individuum, quam causa Prima, ergo sic dicendum est; probatur ant. quia si esset aliquid, maxime circumstantiae objecti, loci, temporis, &c. sed ab istis non potest provenire determinatio, quoad individuum, ergo ma. est Advers. probatur mi. non ex objecto, quia sicut agens est indeterminatum, & indifferens, ad plures effectus